

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. III. Solvuntur argumenta ex autoritate sanctorum Patrum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

ecedentem, sive consequentem ad id quod implicat contradictionem: Sed implicat contradictionem hominem carentem gratiâ congruâ, vel concursu simultaneo operari: Ergo homo carentis gratiâ congruâ, vel concursu simultaneo, nullam habet potentiam, sive antecedentem, sive consequentem ad operandum. Simile argumentum potest fieri ad probandum Deum sine decreto efficaci creandi plures mundos, non habere potentiam antecedentem ad illos creandos: nam cum Deus sit agens liberum, implicat ipsum ad extra aliquid operari, sine decreto ejus omnipotentiam determinante & applicante. Hoc ergo argumentum purè sophisticum est, nec syllogismus, sed paradoxismus dici debet. Unde datis præmissis, neganda est consequentia, quia à sensu composito in minori, fit transitus ad divisum in consequentia. Ut valeret consequentia, oporteret sic concludere: Ergo nullus habet potentiam ad operandum carentis auxilio efficaci, sive quod idem est, ad componendam operationem cum carentia auxilij efficaci. Ut patet in simili, nam si quis ita argueret: Nullus habet potentiam ad id quod implicat contradictionem: Sed implicat contradictionem non agentem agere: Ergo nullus non agens, habet potentiam ut agat: hæc consequentia mala esset, optima verò si diceretur: Ergo nullus habet potentiam ut agat non agens, seu ut componat actionem cum actionis carentia.

§. II.

Alia solutio principalis argumenti.

190. **A**lia solutio principalis argumenti insinuat à D. Thoma 3. contra Gentes cap. 159. ubi sibi hoc argumentum objicit: Cum in finem ultimum aliquis dirigi non possit sine auxilio gratiæ, sine qua etiam non potest habere fidem, spem, dilectionem, & perseverantiam: potest alicui videri quod non sit homini imputandum, si prædictis careat: præcipue cum auxilium gratiæ mereri non possit, nec ad Deum converteri, nisi Deus eum convertat. Cui argumento sic respondet: Ad hujus dubitationis solutionem considerandum est, quod licet aliquis per motum liberi arbitrij, divinam gratiam nec promereri nec advocare possit: potest tamen seipsum impedire, ne eam recipiat: & cum hoc sit in potestate liberi arbitrij, non immeritò imputatur ei, qui impedimentum præstat gratiæ receptioni. Itaque juxta hanc Doctoris Angelici doctrinam, dici potest Judæos rectè ac justè increpatos fuisse à Christo, exemplo Tyrionum & Sidoniorum, non solum quia ipsi erant pares in auxiliis sufficientibus, quæ dantur ad posse, sed etiam quia plura gratiæ efficaci, quæ datur ad agere, impedimenta præstabant; ratione majoris cæcitatatis, obstinationis, & indurationis: ut enim ait Augustinus de bono persever. cap. 14. Non erant sic excecati, nec sic induratum cor Tyrionum & Sidoniorum, quoniam credidissent, si qualia viderunt isti (scilicet Judæi) signa viderunt.

191. **H**anc solutionem fusiùs exponemus Tractatu sequenti, ubi ostendemus peccatorem posse reddi indignum gratiâ, illique resistere, duplici genere impedimentorum; quædam sunt antecedentia, nimirum peccata quæ præcesserunt, vel actualia, vel originalia; quorum licet interdum rationem non habeat Deus, sed sua infinità misericordiâ, superatis obstaculis, gratiam præbeat indignis, illique impedimentum præbentibus; tamen certum est, occasione illorum, Deum posse justè gratiam efficacem denegare, ex cujus carentia

Tom. I.

& denegatione, alia peccata sequuntur. Sed præter illud impedimentum antecedens, quod potest multo tempore præcedere peccata inde secutura, aliud est genus impedimenti concomitans, priùs tamen secundum genus causæ materialis, ad quod sequatur primum peccatum; illudque vocat Joannes à S. Thoma, impedimentum culpæ concomitantis, vel inconsiderationis: licet enim denegatio auxilij efficaci, sit prior culpâ, veluti in genere causæ efficientis, est tamen illà posterior, veluti in genere causæ dispositivæ, seu materialis; sicut dispositiones concomitantes formam, ad illam disponunt, licet ab ea per modum proprietatis dimanent: Calor enim, qui est dispositio ad formam ignis, est effectus profluens à forma ignis, inquit S. Doctor 3. p. quæst. 7. art. 13. ad 2. Vel sicut, licet apertio fenestræ effectivè procedat ab ingressu venti in aulam, ad illum tamen disponit, & in genere causæ materialis, seu dispositivæ, illum præcedit: vel etiam sicut gratia sanctificans, prout actu infunditur, & habet vim auxilij efficaci, animam moventis, est prior in genere causæ efficientis, actibus contritionis & charitatis; illis verò posterior, in genere causæ materialis, seu dispositivæ, prout habet rationem habitus, & qualitatis animam sanctificantis, de quo fusè in Tractatu de justificatione & merito. Hæc verò distinctio, seu ordo prioris & posterioris, secundum diversum genus causæ, in Schola Peripatetica & Thomistica, communiter receptum, & à Claudio Typhanio Societatis Jesu, in libro de ordine, deque priori & posteriori, fusè expositum, tanti momenti esse putat Cardinalis Delugo, ut eo constituto, dicat Thomistas qui eo confugerint, tutos esse ab argumentis, quæ contra præmotionem & gratiam efficacem à Recentioribus objici solent.

§. III.

Solvuntur argumenta ex auctoritate Sanctorum Patrum.

192. **E**X auctoritate SS. Patrum in favorem scientiæ mediæ, sic argumentantur Recentiores. Augustinus, Hieronymus, & alij SS. Patres, quærent, Cur creaverit Deus Angelos, quos sciebat peccaturos? Cur creaverit Adamum, quem sciebat lapsurum? quod est quærere, quomodo præscientia futuri peccati, non impedierit voluntatem creandi peccatorem? Sed hæc præscientia non potest esse alia, quàm scientia mediæ: Igitur de mente SS. Patrum illa admittenda est. Minor probatur primò, quia SS. Patres loquuntur de præscientia, quæ potuit impedire voluntatem creandi peccatorem: At hæc non potest esse absoluta, sed tantum conditionata, ac proinde scientia mediæ: Ergo &c. Secundò, SS. Patres loquuntur in his locis de scientia directiva divini decreti: Sed hæc est scientia mediæ: Ergo loquuntur de scientia mediæ.

193. **R**espondeo concessà Majori, negando Minorem. In his enim testimoniis quæ plurima refert Ruiz nullum est leve vestigium, vel tenuis umbra scientiæ mediæ, ut rectè annotavit Claudius Typhanus, in libro de priori & posteriori: Agunt enim SS. Patres de scientia Dei absoluta, & respectu eorum quæ revera absolute futura sunt, non autem quæ tantum conditionatè; nam loquuntur de præscientia peccati Angelorum, & primorum parentum, quam constat fuisse absolutam. Falso igitur, & planè con-

sf

tra Sanctorum Patrum mentem, Suarez, Ruiz, Petrus à S. Joseph, aliique Recentiores, ea interpretantur de scientia media, & præscientia conditionata lapsus Angelorum & hominum, quam volunt præcedere ratione absolutum decretum eos creandi. Nam SS. Patres solum loquuntur de præscientia lapsus, antecedente executionem creationis Angelorum & hominum; non autem de præscientia antecedente decretum & voluntatem eos creandi: non quærent enim cur decreverit, aut voluerit Deus creare Angelos, & primos parentes, quos sciebat peccaturos? sed cur creaverit Angelos &c.

Adde quòd, quamvis daretur SS. Patres loqui de præscientia conditionata peccati Angelorum, antecedenti decretum creationis ipsorum; hæc tamen præscientia, non esset scientia media; quia esset fundata in decreto permissivo, non verò eò anterior. Unde sensus questionis factæ à SS. Patribus relatis, esset iste. Cùm Deus in decreto conditionato quod habuit permittendi lapsum Adami, & peccatum Angelorum, ipsorum peccatum & lapsum præviderit, cur eos creare decrevit, & cur talis præscientia in decreto permissivo fundata, non impedit voluntatem eos creandi: Ex quo patet responsio ad primam probationem Minoris.

Ad secundam, concessa Majori, neganda est Minor: Ut enim supra ostendimus, Deus in suis decretis absolutis, non dirigitur per scientiam mediam, sed per scientiam simplicis intelligentiæ, quæ comprehendit suam omnipotentiam, & vim ac efficaciam infinitam suorum auxiliorum, quæ potest substantiam & modum libertatis, in nostris operationibus attingere, & efficere quòd infallibiliter simul & liberè operemur.

194. Secundò pro scientia media arguunt quidam ex Adversariis, in hunc modum: SS. Patres frequenter docent multa esse à Deo præscita, quæ non sunt prædestinata, & præscientiam latius patere quàm prædestinationem: Ergo admittunt in Deo scientiam mediam. Consequentia videtur manifesta, nam scientia media, est cognitio futurorum, independens à decreto, & prædestinatione seu prædefinitione voluntatis divinæ, coque anterior. Antecedens verò probatur ex Augustino de prædestinat. Sanctor. cap. 10. ubi sic ait: *Prædestinatio est quæ sine præscientia esse non potest: potest autem esse sine prædestinatione præscientia.* Idem habet S. Prosper in responsionibus ad capita Gallorum resp. 15. & Fulgentius cap. 29. libri primi ad Monimum. Item D. Thomas quæst. 6. de verit. art. 3. docet præscientiam in Deo non importare universaliter habitudinem causæ, respectu horum quorum est; prædestinationem verò addere præscientiæ habitudinem causæ.

195. Respondeo primò, D. Augustinum, & alios SS. Patres, locis citatis loqui de præscientia futurorum absolutorum, ac proinde illos non favere scientiæ mediæ, & ab ipsis Adversariis esse exponendos: illi enim non admittunt præscientiam absolutorum, anteriorem decreto, & ab illo independentem.

196. Respondeo secundò, quòd quando SS. Patres docent multa esse à Deo præscita, quæ non sunt prædestinata, loquuntur de peccatis formaliter quæ talia sunt, & quatenus sunt contraria rectæ rationi & legi divinæ: sic enim non sunt à Deo prædestinata, vel prædefinita, sed tantum permissa; cùm Deum nullum habeat decretum posi-

ativum, sed tantum permissivum de illorum futuratione, unde illius præscientiæ latius se extendit, quàm prædestinatio, vel prædefinitio, quæ versatur solum circa actus bonos, non autem circa malos, ut mali sunt, & rectæ rationi difformes. Quòd autem hæc sit vera & germana mens Sanctorum Patrum, constat ex Augustino, qui post verba in argumento relata, statim subjungit. *Prædestinatione quippe Deus ea præscivit quæ fuerat ipse facturus, unde dictum est, fecit quæ futura sunt: præscire autem potest quæcumque non facit, sicut quæcumque peccata.*

197. Quare diligenter observandum est, hæc tria, scilicet præscientiam, prædefinitionem, & prædestinationem, ita inter se comparari, ut præscientia latius pateat, & ad plura se extendat, quàm prædefinitio; sicut & prædefinitio in sensu magis amplo interdum usurpetur, quàm prædestinatio. Præscientia enim, non solum extenditur ad bona, sed etiam ad mala, & ad peccata, quæ Deus nec prædefinit, nec prædestinat, sed tantum permittit. Similiter prædefinitio extenditur ad omnia quæ cadunt sub divina providentia, tam naturali, quàm supernaturali. Prædestinatio verò, si strictè & in rigore accipiat, & prout est specialis providentia prædestinatis propria (ut communiter usurpari solet à Theologis) terminatur solum ad bona opera ordinis supernaturalis, & ad media quibus electi vitam æternam infallibiliter consequuntur: licet frequenter ab Augustino, & aliis SS. Patribus, prædefinitio, & prædestinatio (ut supra annotavimus) pro eodem usurpentur.

198. Ex quo facile intelliges locum D. Thomæ in argumento relatum: quando enim S. Doctor dicit præscientiam in Deo, non importare universaliter habitudinem causæ, respectu horum quorum est, sicut importat prædestinatio; loquitur de præscientia universaliter sumpta, & prout se extendit ad peccata, quæ non causantur, sed tantum prævidentur à Deo; & quorum Deus non habet decretum positivum, sed tantum permissivum. Neque obstat quòd quæst. 12. de verit. art. 10. ad 3. dicat, quòd *præscientia excedit prædestinationem, non solum in malis, sed etiam in bonis.* Ibi enim loquitur de prædestinatione strictè sumpta, & prout est specialis providentia prædestinatis propria: sub qua ratione exceditur tum à præscientia, tum à prædefinitione; quia, ut antea dicebamus, prædestinatio strictè sumpta, est solum respectu actuum supernaturalium, quæ sunt media quibus electi æternam felicitatem consequuntur; prædefinitio verò & præscientia, versantur circa actus etiam naturales, quæ non sunt media, & est ætus prædestinationis.

198. Quòd autem hæc sit germana mens S. Doctoris, constat ex ejus verbis, sic enim loquitur: *Non autem excedit præscientia prædestinationem in malis solum, si prædestinatio strictè accipiat, sed etiam in omnibus bonis, quæ non sunt solâ virtute divinâ.* Ubi notanda & ponderanda sunt illa verba, *si prædestinatio strictè accipiat*: ex his enim aperte colligitur, S. Thomam nullam agnoscere in Deo præscientiam, anteriorem decreto, & prædestinatione voluntatis divinæ, largè sumptâ, & prout idem sonat ac prædefinitio; nec proinde ullam scientiam mediam. Si enim illam admitteret, non debuisset addere illam restrictionem, *si prædestinatio strictè accipiat*, sed universaliter & sine ulla modificatione asserere, præscientiam in Deo excedere prædestinatio-

nem, seu prædeterminationem voluntatis divinæ.

199. Objicies tertio: D. Chrysoſtomus homil. 31. & 65, in Mattheum, agens de vocatione D. Pauli & D. Matthæi, ait: *Deum tunc eos vocasse, quando noverat consensuros.* Item D. Augustinus libro 1. ad Simplic. quæst. 2. dicit, *Deum sic vocare eum cujus miseretur, quomodo scit ei congruere, ut vocantem non respuat.* Et libro de sex quæstionibus Paganorum, quæst. 2. contra Porphyrium, dicit, *Deum tunc voluisse hominibus apparere, quando & ubi sciebat, qui in eum fuerant credituri.* Ergo SS. Patres admittunt in Deo aliquam præscientiam futurorum, independentem à decreto, ac proinde scientiam mediam.

200. Ad locum Chrysoſtomi respondet Cardinalis Toletus Annotat. 54. in caput 5. Luca, quod quando Chrysoſtomus dixit, Deum tunc vocasse Apostolos, quando præscivit obtemperaturos, intelligendus est, Deum eos vocasse, quando præscivit se operaturum in illis ut obtemperarent. *Nisi sic intelligas doctrinam Chrysoſtomi (inquit) illi non confentio, sed contrariam omnino veram existimo.* Nec mirum: est enim solutio, & doctrina quam tradit Augustinus cap. 18. de dono persever. ubi hanc statuit regulam: *Quando apud aliquos verbi Dei tractatores, reperitur nomen præscientiæ, & agitur de vocatione electorum, nomine præscientiæ, intelligi debet prædeterminatio: id est præscientia, in decreto & prædeterminatione fundata.* Unde quando ipse Augustinus dicit, *Deum sic vocare homines, quomodo scit eis congruere &c.* Hoc ita intelligendum est, juxta regulam quam ipsemet tradit: Deum sic eos vocare, quomodo prædestinat eis congruere, ut vocantem non respuant.

201. Ad aliud testimonium ex libro de sex quæstionibus Paganorum desumptum, constat ex supra dictis, illud à Semipelagianis fuisse olim allegatum, ad probandum dari in Deo præscientiam conditionatorum, à decreto independentem; & ab ipso Augustino expositum, libro de prædest. Sancto. cap. 10. ubi dicit, se id quod in prædicto opusculo asseruerat, intellexisse sine præjudicio latentis consilij Dei, & sine exclusione decreti, quod Deus prædestinaverat, Gentiles, visis Christi miraculis, credituros.

202. Objicies quartò: D. Thomas 3. parte quæst. 1. art. 3. ad 4. dicit, quod *prædeterminatio supponit præscientiam futurorum*: At non in statu absoluto, aliàs prædeterminatio in nobis haberet causam meritoriam: Ergo in statu conditionato, & consequenter futura conditionata cognoscuntur à Deo, ante decretum liberum suæ voluntatis, per scientiam mediam. Et in 1. dist. 46. qu. 1. art. 1. ait, quod *voluntas Dei præsupponit præscientiam operum*: Ergo &c.

203. Respondeo in primo testimonio sermonem esse de absolute futuris, ut constat ex intento argumenti: nam intendit prædeterminationem Christi fuisse post prævisionem peccati Adami, illamque supposuisse: prævisio autem peccati, quam supponit prædeterminatio Christi, non est conditionata, sed absoluta, ut clarum est in via S. Thomæ. Nec ex hoc sequitur, dari in nobis causam meritoriam prædeterminationis: quia, ut acutè notat Caietanus, futura quæ prædeterminatio non supponit, sunt illa quæ per prædeterminationem non constituuntur, id est quæ in suo esse à prædeterminatione non dependent, nec elicitive, nec imperative: omne autem meritum in prædestinatis, est effectus prædeterminationis, ideoque non supponitur prævisum

Tom. I.

A ad illà, nec datur causa prædeterminationis in nobis.

In secundo testimonio loquitur D. Thomas de reprobatione positiva, sive de voluntate consequente, quam Deus habet infligendi reprobis pœnam æternam: quæ voluntas præsupponit præscientiam malorum operum, & ab ea dependet in genere causæ materialis, & demeritoria, ut ibidem docet S. Doctor, his verbis: *Voluntas consequens præsupponit præscientiam operum, non tantumquam causam voluntatis, sed sicut rationem voliti.* Verùm hæc præscientia non est conditionata, sed absoluta; nec independentis à decreto, eoque anterior, sed fundata in decreto positive concurrenti ad entitatem actus mali, & permitendi ipsam inialitiam, & deformitatem, ut supra fusè declaravimus.

Disp. 4.
art. 6.

§. IV.

Occurritur argumentis cujusdam Recentioris.

PRO scientia media pugnat Petrus à Sancto Joseph disp. 2. suæ defensionis S. Thomæ, sect. 10. ubi sic argumentatur. Deus certissime cognoscit Petrum v. g. convertendum: Sed id non potest certò cognoscere in decreto absoluto, & prædeterminante ipsum actum conversionis Petri: Igitur per scientiam aliquam mediam. Major est certissima, Minorem autem probat primò, quia sæpe docet S. Thomas, effectum contingentem & liberum, in suis causis non posse certò cognosci, ab intellectu etiam divino. Secundò, quia ejusmodi decretum prædeterminans eriperet libertatem Petro: esset enim antecedens respectu conversionis Petri, & illo posito, fieri non posset, quin Petrus convertatur. Tertio, quia in decreto illo prædeterminante conversionem Petri, Deus ei preparat media ineluctabilia, & quæ singula effectum sunt habitura: hoc autem repugnat S. Thomæ quæst. 6. de verit. art. 3. ubi docet, Deum ad salutem prædestinati præparare media, ex se quidem defectibilia, quorum tamen aliqua, aliis deficientibus, effectum sint habitura: ex quo inferit in sententia D. Thomæ admittendam esse scientiam mediam, quæ Deus certò cognoscit, quænam ex medijs illis præparatis, effectum habitura sint, & dirigatur ad ea tribuenda, cum opus fuerit.

Respondeo concessa Majori, negando Minorem, ad cujus primam probationem, concedo S. Thomam verè quidem & rectè negare effectus liberos & contingentes, non posse certò cognosci in causis secundis nudè sumptis, & antecedenter ad divinum decretum consideratis; cum sub ea ratione indeterminatæ sint ad agendum, & indifferentes ad utrumlibet: nego tamen inde sequi, S. Doctorem velle eos cognosci à Deo, ante decretum, per scientiam mediam; sed in ipso decreto, sive potiùs in sua essentia, ut determinata per illud, & in presentia suæ æternitatis. In hoc enim duplici medio, docet D. Thomas, omnia futura contingentia, certò à Deo cognosci, ut supra ostensum est.

Disp. 4.
art. 5. &
7.

Ad secundam probationem, negandum est decretum illud quod Thomistæ appellant prædeterminans, eripere libertatem, nam potiùs est prima causa, primaque veluti radix totius libertatis actualis; cum ab illo tanquam à prima causa, primoque principio, procedat libera determinatio nostræ voluntatis, in qua ipsa libertas actualis consistit.

Neque valet si dicas, causam liberam debere seipsam determinare, ac proinde causare suam determinationem, non verò à Deo determinari. Nam

207.

208.

Sf ij